

Az alegységparancsnokok gazdasági képzése a racionális és tartalékos gazdálkodás rendszerében

Írta: KOWALSKI Antoni ezredes

*(Fordítás: Przegląd Kwatermistrzowski c. lengyel folyóirat
1977. évi 3. számából)*

A Lengyel Néphadsereg hadtápfőnökének döntése alapján 1975-ben megkezdtek az alegység- (század-, zászlóalj-) parancsnokok hadtáp továbbképzését, amelynek célja az alegységek gazdasági tevékenységét irányító készség tökéletesítése volt.

A 25 órás továbbképzés megszervezésével és lebonyolításával a magasabbegységek és az egységek hadtápszerveit bízták meg.

A kiadott tematika 1975-ben lehetőséget nyújtott az olyan időszerű kérdések megismerésére, mint az ország folyamatos és távlati társadalmi és gazdasági feladatai, a Lengyel Néphadsereg kiképzési, szervezési és gazdasági feladatai.

A következő években a továbbképzést korszerűsítették. Kedvezően befolyásolta ezt a miniszternek a hadsereg takarékos gazdálkodása tárgyában 1976 február 12-én kiadott parancsa.

Ez a parancs többek között arra is kitér, hogy a katonák és a polgári alkalmazottak katonai-gazdasági ismereteit állandóan növelni kell, meghatározza a kiképzés szervezeti-módszertani formáit és a racionális, takarékos gazdálkodás irányait. Az illetékes katonai intézetek részére kötelezővé tették, hogy dolgozzanak ki oktatási-módszertani anyagokat, a gazdasági eredmények számítására megfelelő módszereket, mintákat és képleteket, valamint a racionális és takarékos gazdálkodással kapcsolatban tett minden lépést ellenőrizzenek, koordináljanak és ösztönözzenek. Tehát a racionális gazdálkodás bevezetett egységes rendszerének megfelelően, létrehozták a katonatársadalom olyan oktató-nevelő rendszerét is, amely minden funkcionális szervet és vezetési szintet felölel. Mindezek keretében az alegységparancsnokok részére a hadtáptörzs által szervezett és lebonyolított gazdasági képzés a hadsereg gazdasági oktató-nevelő rendszerének szerves részévé vált és komoly jelentőségre tett szert.

Bár sok esetben fenntartással kell élni a képzés tartalmát, módszerét, szervezését és formális kezelését, olykor pedig még a foglalkozások eléggé alacsony színvonalát illetően is, mégis ezek az esetek nem képesek aláásní a gazdasági képzés megalapozottságát. Erősíti ugyanis a legalacsonyabb szervezetek területén is a gazdasági, a társadalmi és az ideológiai eredményekért vívott harc arcvonalán a szolgálati tevékenységet, ahol végül is a hadsereg talaján materializálódnak pártunk határozatai, a szocialista államhatalom társadalmi és gazdasági politikája, valamint előljáróink parancsai.

Az ellenőrzések során összegyűjtött anyag arról tanúskodik, hogy szükség van az alegységparancsnokok gazdasági képzése terén szerzett legjobb tapasztalatok terjesztésére, majd ezen felül az egész hivatásos állomány és a polgári alkalmazottak továbbképzését szolgáló programokba néhány kiegészítő téma bevezetésére.

Íme a különféle gazdasági egységek gazdasági oktatási programjából néhány olyan kiválasztott téma, amely – a szerző véleménye szerint – terjesztésre érdemes.

A gazdasági oktatás *bevezető témája*, amely 2–3 órás foglalkozást kíván és amelyet előadásos módszerrel oldanak meg.

E foglalkozás célja a katonai- és a hadigazdaságtan lényeges fogalmainak a magyarázata, a Lengyel Népköztársaság társadalmi-gazdasági stratégiája és a közigazgatásán bizonyos kategóriái tükrében.

A bevezető téma tartalmi szempontból a katonai- és a hadigazdaságtant, a politikai gazdaságtant, a nemzeti jövedelmet és ennek felosztását, az állami költségvetést, és a védelmi kiadásokat foglalja magába.

A témán belül a HM költségvetés elosztási elveit a VI. és a VII. pártkongresszus határozatai, valamint a hadseregen belül szervezett központi gazdasági tanácskozások anyaga alapján tárgyalja.

Az előadásokra való felkészülésre használt anyagként széleskörűen támaszkodnak az olyan folyóiratokra, mint a hetvenes években kiadott „Przeгляд Kwaterymistrzowski” (Hadtápbiztosítás) és a „Wojskowy Przeгляд Ekonomiczny” (Katonai Közgazdasági szemle).

A második – bizonyára alapvető – témakör „A racionális és takarékos gazdálkodás alapelvei a hadseregben”.

Ezeken az előadásokon a hallgatók megismerkedhetnek a honvédelmi miniszternek a hadsereg gazdasági eszközeivel való racionális és takarékos gazdálkodás tárgyában 1976 február 12-én kiadott parancsában foglalt rendelkezésekkel.

Ha az alegységparancsnokokkal a racionális és takarékos gazdálkodás alapelveinek a megismertetése egy elméleti foglalkozáson elégségesnek látszik is, úgy az ezzel kapcsolatos problémaköröket a különböző szervezeti részlegek vonatkozásában további tanulmányok útján kell megismertetni. Itt kell megjegyezni, hogy nem minden egységben, katonai üzemben és intézetben sajtóították el a racionális és takarékos gazdálkodás szabályait a probléma súlyának megfelelő mértékben. Ez a kidolgozásra került tervekben és a katonai körzetekhez küldött pénzügyi jelentésekből világosan kitűnik. E probléma elemzése és megítélése önálló megbeszélést igényelne.

Az alegységparancsnokok *gazdasági képzésének* említésre méltó témája: „A katonák hadtápbiztosítási kiképzési rendszerében az alegység szerepe, helye és feladatai”. E témakör öt egymást követő foglalkozáson oldható meg és pedig döntő mértékben eligazítások és bemutatók útján.

Az alegység birtokában levő katonai javak és az egység által az alegységnek juttatott erők és eszközök mennyiségi és érték szerinti számbavétele (értékelése) alapján e foglalkozások alatt ki kell mutatni:

- a szolgálat, a munka és a katonák felszerelése terén javuló körülményeket;
- annak szükségességét, hogy a katonák helyőrségi és táborigényeit teljes mértékben, határidőben és megfelelően ki kell elégíteni;
- a katonai gazdálkodás terén a helyesen értelmezett takarékoság forrásait.

E foglalkozások közül az első elméleti óra keretében a hallgatókkal megismertetik az egység hadtápszolgálat állományi szervezeti struktúráját, a különböző szolgálati ágak és az alájuk rendelt szervek munkakörét. Itt ki kell emelni a hadtápszolgálat gazdasági tervezésének és vezetésének alapelveit, bemutatva a megfelelő okmányanyagot, pl. az éves gazdasági tervet mellékleteivel együtt, valamint a racionális gazdálkodás tervét.

A következő téma az alegység elhelyezési gazdálkodása.

Itt a figyelmet az alegység rendelkezésére bocsátott helyiségek, technikai felszerelési tárgyak, elhelyezési és gazdasági eszközök racionális kihasználására kell felhívni. Közölni kell a helyiségek technikai karbantartásával, az elhelyezési eszközök javításával és konzerválásával, a tisztaság fenntartásával, a kommunális szolgáltatásokkal kapcsolatban felmerülő költségek nagyságrendjét és példákat kell közölni a sikeresen megoldott takarékosági akciókra. A foglalkozásokat valamely előre kiszemelt alegység elhelyezési körletének egyik helyiségében, majd az alegység egyéb szolgálati és munkahelyein, mint pl. a technikai kiszolgáló részleg helyiségében, garázsban, őrházban stb. kell megtartani. E helyiségekben főleg olyan szervezési és technikai műveletekkel kell foglalkozni, amelyek a harckészültséget, a tűzbiztonságot, általában a biztonságot, a munkavédelmet, a higiénit szolgálják.

A további foglalkozások a hadtápszolgálat feladatkörébe tartozó többi gazdasági jellegű tevékenységet ölelik fel.

Ajánlatos például e foglalkozásokon közölni a ruhaellátásra, a gazdasági háttér felszerelésére, egy alegység felszerelésére, a ruhatisztításra, a testi higiénia eszközölt pénzügyi ráfordítások nagyságát. Helyes konkrét példákon keresztül megbeszélni az alegységparancsnok és a szolgálatvezető, a szakasz- és rajparancsnok, valamint az alegység ügyeleti szolgálata által folytatott felügyeleti és ellenőrző tevékenységet. A ruhagazdálkodással kapcsolatos oktatások tág lehetőséget nyitnak az eligazítási módszer alkalmazásának, amit gyakorlatban nem méltányolnak eléggé.

Az ételmezés-gazdálkodás oktatása keretében a hallgatók figyelmét főleg az ételmezés helyőrségi és táborigényei közötti megszervezésére, a higiéniai követelmények betartására és a kulturált étkezés iránti igények kielégítésére kell irányítani.

Figyelembe véve azt, hogy sok egységben még mindig előfordulnak szabálytalanságok, célszerű az alábbiakat hangsúlyozni:

- mi az alegységparancsnok szerepe és feladata az ételmezés táborigényei közötti megszervezésével kapcsolatban, megadva az előkészítést, oda szállításra és az ételkészítés kiadására szánt időnormákat;
- hogyan kell az ételkészítésben résztvevőket nyilvántartani, az ehhez szükséges adatokat begyűjteni, valamint az ételkészítés-egyenértékeket kifizetni;

- mi módon történik az alegység katonáinak a konyhai ügyeleti szolgálatra való kijelölése;

- milyen mértékben befolyásolja a mezőgazdasági-kereskedelmi tevékenység a katonák élelmezési színvonalát, milyen lehetőségek vannak arra, hogy az alegység érdekeltté váljon a gazdálkodás segítésében.

Az üzem- és kenőanyaggazdálkodás oktatása terén a gépjárművek tartályai-ban levő üzemanyag ellenőrzését mind helyőrségi, mind tábori körülmények között, a „tele tartályok” alapelveinek a betartását, valamint a gépjárművezetőknek az üzemanyagtakarékosságért való premizálását kell kihangsúlyozni.

Az eddigiekben felsorolt témakörök nem merítik ki a kiképzés éves ciklusában feldolgozandó teljes tematikát. De ezeknek a megfelelő elsajátítása az alegységparancsnokok gazdasági képzése eredményességét már eleve biztosítja.

Érthető dolog, hogy a fentiekben megbeszélt foglalkozási témákat nem lehet minden gazdasági egységben azonos mértékben oktatni. Amellett tanévenként is megfelelő időszerezítő módosításokon kell, hogy átessenek. Ebből a szempontból a foglalkozások időtartamát témánként nem határozták meg és az egyes kérdések oktatási módszerei sem voltak előírva. Ezért a gazdasági oktatások tervét minden tanévre külön kell kidolgozni, figyelembe véve az adott gazdasági egység hadtápszolgálati állapotával kapcsolatos beható és lelkiismeretes vizsgálatból származó észrevételeket, valamint az oktatásba bevont alegységparancsnokok által ezideig elsajátított ismeretanyagot és e parancsnokok rátermettségét. A tervek kidolgozásához azok a feladatok is alapul szolgálnak, amelyeket a katonai körzet parancsnokának helyettese, a hadtápszolgálat főnöke az adott esztendőre szóló érvénnyel a kiképzési tervekben és kiadott irányelvekben előírt.

Az egységek és a magasabbegységek hadtápfőnöke, az ellátási és a szolgálati ágak vezetői naponta kellő mennyiségű információval rendelkeznek a csapatok gazdasági helyzetéről. Ismerik az alegységparancsnokok gazdálkodási képességeit és az egész egység gyenge és erős oldalait egyaránt figyelemmel kísérik. A gyakorlati tevékenység során gyűjtött ismeretanyag főleg a „Przeгляд Kwatermistrzowski” folyóiratban megjelenő cikkek tartalmával bővült. Így biztosíthatja azt, hogy a képzés magas színvonalú legyen és saját egységeiben a gazdasági problémákat a makrogazdasági szinten jelentkező problémákkal párhuzamban tárgyalja.

A csapatok gazdasági tevékenységéből merített példák megkönnyítik az általános gazdasági folyamatok megértését, amellett lehetővé teszik jobban értékelni a saját részvételt az általános problémák megoldásában.

A gazdasági képzés szervezése, tervezése és megvalósítása terén az egységek és magasabbegységek hadtápfőnökeinek módjuk van arra, és kell is, hogy segítséget kapjanak az illetékes parancsnokságoktól és pártpolitikai szervektől a HM-nek a racionális és takarékos gazdálkodás tárgyában elfoglalt álláspontja érvényesítésében és annak megvalósításában, hogy a hadtápszervek a pártpolitikai apparátussal az irányelvekben lefektetett módon együttműködjenek.

Hangsúlyozásra érdemes, hogy a Varsói Katonai Körzet egységeinek és magasabbegységeinek döntő többségében a hadtápszolgálat tisztjei a racionális és takarékos gazdálkodást szolgáló megmozdulások kitűnő kezdeményezői és a katonai közösségen belüli gazdasági oktatások minden formájának aktív résztvevői. A szolgálati értekezleteken, tanácskozáson és a párttaggyűléseken adott tájékoztatásokon és felszólalásokon kívül követésre érdemes a hadtápszolgálat tisztjeinek a részvétele a tényleges szolgálatot teljesítő katonák közötti oktató-tájé-

koztató tevékenységben, amelyet többek között a Lengyel Szocialista Ifjúsági Szövetség keretében, a politikai szemináriumvezetők körében és különböző tanulmányi mozgalmak keretében fejtenek ki.

Az egységek és magasabbegységek hadtápszolgálati apparátusának az eddigieknél nagyobb mértékben kell részt venni a racionális és takarékos gazdálkodás terén legjobb eredmények népszerűsítésében, aminek többek között az alegységek kultúrszobáiban, a katonai klubokban, az elhelyezési körletekben művelt vizuális propagandában kell megnyilvánulnia. Akárcsak az egyes csapategységek gazdasági helyzetében, a gazdasági képzés színvonalában és a katonai közösségek gazdasági nevelése formáiban is komoly mérvű differenciálódás észlelhető. Minden egyes gazdasági egységben azonban olyan áldozatkész és elkötelezett hadtápszolgálati káderekkel rendelkezünk, akik a gazdasági szemléletre való nevelés hatását a gazdálkodás minőségére értékelni tudják és képesek lesznek egységeiket, helyőrségeiket a „Gazdaságosság Katonai Mestere” versenyben kitűntek színvonalára emelni.

Alá kell húzni, hogy a gazdálkodás problematikája és ökonómiai tartalma minden területen és a vezetés minden szintjén az ideológiai képzés állandó összetevője. Elsődleges súlyú dolog annak megértése, hogy a folyamatos gazdasági tevékenység még a legalacsonyabb szintű szerveknél is az ország távlati-stratégiai fejlesztési tervei megvalósításának van alárendelve. E megértésnek nagy gazdasági, társadalmi és politikai jelentősége van, ugyanis becsületes, fegyelmezett gazdálkodásra ösztönöz a folyamatos döntések tekintetében, azokat egyéni kezdeményezéssel kiegészíti, növeli a párt és annak döntései iránti bizalom légkörét. Mindebből a szempontból a gazdaságosságra való nevelés a hadsereg talaján is egyike az ideológiai arcvonalon végzendő legfontosabb feladatoknak.